
رابطه آموزش کارآفرینی با سرمایه اجتماعی زنان سرپرست خانوار بهزیستی استان البرز

در سال ۱۳۹۵

فریده طالبی^۱ دکتر معصومه رشاد^۲

هدف این تحقیق ارتباط آموزش کارآفرینی با سرمایه اجتماعی زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز انجام شده است. روش این تحقیق از نوع شبه آزمایشی بوده است. جامعه آماری در این تحقیق از ۱۲۵۷ پرونده بازتوان زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز سال ۱۳۹۵ بصورت تصادفی ۱۲۰ نمونه انتخاب و از پرسشنامه سرمایه اجتماعی ناهاپیت و گوشال و پرسشنامه کارآفرینی از آزمون تی زوجی از نرم افزار SPSS بروی آزمودنی ها اجرا گردید.

اهداف فرعی براساس

- شناخت رابطه بین آموزش کارآفرینی با بعد ساختاری سرمایه اجتماعی (گسترش شبکه اجتماعی، افزایش روابط اجتماعی) است.

- شناخت رابطه بین آموزش کارآفرینی با بعد شناختی سرمایه اجتماعی (افزایش همکاری، ارتقاء ارزشها) است.

- شناخت رابطه بین آموزش کارآفرینی با بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی (افزایش فهم متقابل، افزایش اعتماد، افزایش تعهد) است.

و نتایج این پژوهش با توجه به سطح معناداری بدست آمده می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۲۴، بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است. و همچنین آموزش های کارآفرینی بر بعد (ساختاری، شناختی، ارتباطی) سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد (ساختاری، شناختی، ارتباطی) سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد (ساختاری، شناختی، ارتباطی) سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

- بین آموزش کارآفرینی و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی (گسترش شبکه های اجتماعی، افزایش روابط اجتماعی) رابطه مثبتی وجود دارد.

با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۱۲۴، بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ساختاری سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ساختاری سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

^۱گروه مطالعات زنان و خانواده دانشکده، علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Talebikherad@gmail.com

^۲گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

Masi.reshad@yahoo.com (

-بین آموزش کار آفرینی و بعد شناختی سرمایه اجتماعی (افزایش همکاری و ارتقاء ارزشها) رابطه مثبتی وجود دارد.

از آنجایی که سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۰۰ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد شناختی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد شناختی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد شناختی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

-بین آموزش کارآفرینی و بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی (افزایش فهم متقابل، افزایش اعتماد، افزایش تعهد) رابطه مثبتی وجود دارد.

-با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۳۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، کارآفرینی، دوره های آموزشی، زنان سرپرست خانوار

تاریخ دریافت:

تاریخ اکیست:

The relationship between entrepreneurship education and social capital of women headed by the welfare state of Alborz province In ۱۳۹۶

Farideh Talebi^۱

Dr.Masoumeh Rashad^۲

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between entrepreneurship education and social capital of female headed households under the well-being of Alborz province. The method of this research has been quasi-experimental. The statistical society in this research was selected from ۱۲۵۷ cases of rehabilitation of women headed by households under the welfare of Alborz province in ۱۳۹۵. ۱۲۰ samples were selected randomly from the social capital of Nahapit and Goshall and entrepreneurship questionnaires from a t-test on spss software on subjects.

Sub-goals based on

-The recognition of the relationship between entrepreneurial education and the subsequent structural capital of social capital (expansion of the social network, increasing social relations).

^۱ Department of Women Family Studies, Faculty of Social Sciences, Rouden Islamic Azad University, Tehran, Iran. Talebikherad@gmail.com

^۲ Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Roudehan Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author). Masi.reshad@yahoo.com

-The recognition of the relationship between post-graduate entrepreneurial education and social capital (increased cooperation, promotion of values).
 -The recognition of the relationship between entrepreneurship education and the social dimension of social capital (increasing mutual understanding, increasing trust, increasing commitment).

The results of this study, with regard to the level of significance achieved, can be said that entrepreneurship education has a significant effect on social capital among female headed households under well-being. According to the significance level achieved, which is 0.024 and less than 0.05 , Therefore, it can be said that entrepreneurship education has a significant effect on social capital among female headed households covered by well-being. The comparison of the average social capital before and after the training shows that the holding of these courses has increased the social capital of these people. Also, entrepreneurship education has a significant effect on the social dimension (structural, cognitive, and communicative) of women under the supervision of well-being households. The comparison of the mean (structural, cognitive, and communicational) dimension of social capital before and after the course shows that the subsequent courses (structural, cognitive, and communicative) have increased the social capital of these individuals.

- There is a positive relationship between entrepreneurship education and the structural dimension of social capital (social development, social relations). Regarding the significance level obtained at 0.0124 and less than 0.05 , it can be said that entrepreneurship education has a significant effect on the structural dimension of social capital among female headed households covered by well-being. The comparison of the average structural dimension of social capital before and after the training shows that the holding of these courses has increased the structural dimension of the social capital of these individuals. There is a positive relationship between entrepreneurship education and the cognitive dimension of social capital (increased collaboration and promotion of values).

Since the significance level achieved is 0.000 and less than 0.05 , it can be said that entrepreneurship education has a significant effect on the cognitive dimension of social capital among female headed households covered by well-being. Comparison of the average cognitive dimension of social capital before and after the course shows that holding these courses has increased the cognitive dimension of social capital of these individuals. Considering the significance level obtained at 0.034 and less than 0.05 , it can be said that entrepreneurship education has a significant effect on the social capital's social dimension of the well-being-headed households. The comparison of the average social communication dimension of social capital before and after the training shows that the holding of these courses has increased the connection of the social capital of these individuals.

Key words: social capital, entrepreneurship, training courses, female headed households

مقدمه

زنان سرپرست خانوار به عنوان بخشی قابل تأمل و توجه در جامعه زنان، به دلیل داشتن شرایط و اولویت‌های خاص حائز توجه جدی‌اند. زنانی که عهده‌دار تأمین معاش مادی و معنوی خود و اعضای خانوار هستند، در زمره زنان سرپرست خانوار قرار می‌گیرند. بر این اساس، زنان سرپرست خانوار در ایران شامل: زنان مطلّقه، زنان همسر فوت شده، زنان دارای همسر (زندانی، معتاد، بیکار، بیمار و ...)، زنان ازدواج نکرده، و زنان دارای همسر مجهول‌المکان می‌باشند.

این گروه نسبت به سایر زنان، فشار روانی بیشتری را تجربه کرده و در مقابل، از کیفیت زندگی پایین‌تری برخوردار هستند. تعداد نقش‌هایی که زنان سرپرست خانوار به عهده می‌گیرند، تأثیر مستقیمی بر ایجاد استرس، تشدید اختلالات روانی و بروز بیماری‌های جسمی دارد. در این میان، عنصر حمایت یا عدم پشتیبانی دولت و جامعه، بر افزایش یا کاهش این فشارها، تأثیر مستقیم و قطعی دارد. در راستای مقوله توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، پیش از هر چیز باید عنوان کرد حل این مسئله، منوط به حمایت‌ها و اقدامات دولت می‌باشد؛ این در حالی است که مشکلات متنوعی همچون: عدم دستیابی به آمار و اطلاعات دقیق و مستند، ناهماهنگی‌های موجود میان دستگاه‌های اجرایی، تعدد متولیان امر و کمبود اعتبارات و عدم تخصیص به موقع این اعتبارات، در نهایت موجب تضعیف چتر حمایتی دولت از این قشر می‌شود.

در این پژوهش محقق به دنبال رابطه آموزش کار آفرینی و سرمایه اجتماعی زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز است، لذا نتایج این تحقیق بعد از اتمام کار می‌تواند بلافاصله در جامعه مورد بررسی بکار گرفته شود. از نظر دسته بندی تحقیقات بر حسب هدف، می‌توان این پژوهش را یک تحقیق کاربردی محسوب کرد.

پژوهش کاربردی، پژوهشی است که نتایج حاصل از آن در رفع نیازها و حل مشکلات به کار می‌آید. بنابراین، هدف این نوع پژوهش‌ها کاربردی است. نظریه پردازی وجود ندارد اما نظریه‌های حاصل از پژوهش‌های بنیادی را برای حل مسائل به کار می‌گیرند. هدف از چنین پژوهش‌هایی، حل مسائل خاص در موقعیت‌های واقعی است. به عبارت دیگر، مفاهیم نظری را در موقعیت‌هایی که در آنها مسائل واقعی وجود دارد می‌آزماید. راه حل مسأله‌ها در این نوع پژوهش‌ها کاربرد و اعتباری کلی دارند (حبیب پور و صفری، ۱۳۸۸: ۱۴۶).

بیان مسأله

امروزه کارآفرینی به عنوان یک راهکار اثربخش برای توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها به شمار می‌رود. و اساس توسعه پایدار تلقی می‌شود.

سرمایه اجتماعی، مفهوم نوینی است که به تازگی وارد حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شده است. این مفهوم همانند بستر مناسبی برای بهره‌وری از سایر سرمایه‌ها از جمله سرمایه‌های انسانی، فیزیکی و راهی برای نیل به موفقیت در تمامی جنبه‌های زندگی افراد می‌باشد. سرمایه اجتماعی به عنوان مفهومی جدی در کنارانواع

دیگر سرمایه، در سطحی برابر با آنها دارای اهمیت است و شامل مولفه هایی مانند عضویت در گروه های اجتماعی، مشارکت در کارهای دسته جمعی، انسجام و اعتماد اجتماعی، اطلاعات و ارتباطات می باشد. تعیین و ارزیابی مولفه های سرمایه اجتماعی در زنان سرپرست خانوار هر جامعه، ضروری و مهم به نظر می رسد زیرا چنین افرادی ممکن است به سبب مسائلی چون فوت یا طلاق از همسر، حجم زیاد مسئولیتهای زندگی، نبود پشتوانه های اقتصادی- اجتماعی، عدم دسترسی به شغل مناسب و نداشتن مهارت دچار انزوای اجتماعی و فقدان دسترسی به شبکه های اجتماعی گردند. از این رو، زنان سرپرست خانوار احتمالا مشکلات بیشتر و متفاوت تری مانند اختلالات روحی و روانی، داشتن فرزندان با مشکل انحراف اجتماعی، فقر مالی و فرهنگی را تجربه می کنند، از سوی دیگر، سرمایه اجتماعی می تواند نقش اصلی و کلیدی در توصیف نابرابری ها در این قشر از جامعه از طرق معطوف نمودن توجهات به واقعیتها و پدیده های مهم ایفا نماید و ممکن است رشد اقتصادی به واسطه ی برجسته نمودن اهمیت مشارکت و اعتماد در زنان سرپرست خانوار تسهیل گردد.

یکی از مهمترین دغدغه های این قشر اشتغال و انگیزه برای نوآوری و کارهای جدید است. به همین منظور سازمان ها و نهاد های مختلف که مأموریت ارتقای توانمندی آنان را دارند یکسری آموزش ها و مهارت هایی را به آنان می آموزند. یکی از این آموزش ها آموزش کارآفرینی است که می تواند به ارتقای سرمایه اجتماعی این زنان بینجامد. اینکه آیا این آموزش ها به ارتقای سرمایه اجتماعی زنان منجر می شود یا خیر، تحقیق علمی می طلبد که این تحقیق به دنبال پاسخگویی به این سوال است. به عبارت دیگر سوال اصلی این تحقیق این است که آیا بین آموزش کارآفرینی با سرمایه اجتماعی در زنان سرپرست خانوار رابطه دارد؟

ابعاد سرمایه اجتماعی بر اساس مدل ناهایت و گوشال

- بعد ساختاری

- پیوندهای موجود در شبکه، شامل: وسعت و شدت ارتباطات موجود در شبکه
- شکل و ترکیب شبکه، شامل: میزان ارتباط پذیری و تراکم شبکه
- تناسب زمانی: بطور مثال: تا چه اندازه شبکه ایجاد شده برای یک هدف خاص، ممکن است برای اهداف دیگر نیز استفاده شود

بعد شناختی

این بعد که محور آن شناخت (یعنی فعالیتهای ذهنی، عقلی و اندیشه ای) است با استفاده از زبان مشترکی که از اهداف و ارزشها را برای اعضای شبکه فراهم می کند و مقدمه فعالیت بهینه آنان در نظام اجتماعی را فراهم می نماید و شامل: زبان، علائم مشترک و روایتهای مشترک است

بعد ارتباطی

این بعد شامل: اعتماد، هنجارها، تعهدات، روابط متقابل و تعیین هویت مشترک است

سرمایه اجتماعی از دیدگاه پیر بوردیو

وردیو سه نوع سرمایه را شناسایی نمود؛ این اشکال سرمایه عبارت از شکل اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بودند.

شکل اقتصادی سرمایه بلافاصله قابل تبدیل به پول است مانند دارایی های منقول و ثابت یک سازمان. سرمایه فرهنگی، نوع دیگر سرمایه است که در یک سازمان وجود دارد مانند تحصیلات عالی اعضای سازمان که این نوع سرمایه نیز در برخی موارد و تحت شرایطی قابل تبدیل به سرمایه اقتصادی است. بوردیوسرمایه اجتماعی را ویژگی انحصاری نخبگان می داند که برای تامین موقعیت نسبی شان طراحی شده است و لذا او بر این باور بود که سرمایه اجتماعی فقط برای افراد مرفه مفید است (فیلد، ۱۳۸۸: ۳۴) می توان نتیجه گرفت که دیدگاه بوردیو در زمینه سرمایه اجتماعی یک دیدگاه ابزاری صرف است. به عبارتی اگر سرمایه اجتماعی نتواند موجب رشد سرمایه اقتصادی شود، کاربردی نخواهد داشت

سرمایه اجتماعی از دیدگاه جیمز کلمن

کلمن برخلاف بوردیو معتقد است که سرمایه اجتماعی صرفاً محدود به طبقه مرفه نبوده بلکه میتواند برای طبقات پایین نیز مفید باشد. از نظر کلمن سرمایه اجتماعی نشان دهنده یک منبع است زیرا متضمن شبکه های مبتنی بر ارزشهای مشترک و اعتماد می باشد. (فیلد، ۱۳۸۸، ۳۸) کلمن سرمایه اجتماعی را بخشی از ساختار اجتماعی میدانند که به کنشگر اجازه میدهد تا با استفاده از آن به منافع خود دست یابد و سرمایه اجتماعی را همانند سایر اشکال سرمایه مؤد میداند که دستیابی هدفهای معینی را امکانپذیر می سازد. (کلمن، ۱۳۷۷، ۴۶۲) تعاریف بوردیو و کلمن تا حدودی شبیه به هم هستند. هر دو قائل به مشارکت و عضویت فرد در گروه بودند، برخلاف بوردیو که سرمایه اقتصادی را به عنوان هدف غایی در نظر میگرفت، کلمن سرمایه اجتماعی را به عنوان ابزاری برای حصول به سرمایه انسانی بکار می برد.

سرمایه اجتماعی از دیدگاه رابرت پاتنام

پاتنام معتقد است سرمایه اجتماعی نیز مانند سایر سرمایه ها مؤد است و امکان دستیابی به اهداف مشخصی برای مثال گروهی که اعضایش به یکدیگر اعتماد زیادی دارند نسبت به گروهی که فاقد این ویژگیها هستند موفق ترند و کارایی بیشتری را دارند. (پاتنام، ۱۳۷۹، ۲۸۵) پاتنام، سرمایه اجتماعی را وسیله ای برای رسیدن به توسعه سیاسی و اجتماعی در سیستمهای مختلف سیاسی می دانست

تفاوت کار پاتنام با بوردیو و کلمن در مقیاس بکارگیری مفهوم سرمایه اجتماعی است. برخلاف آن دو، پوتنام سرمایه اجتماعی را در مقیاس کلان و در رژیم سیاسی حاکم بر جامعه مورد مطالعه قرار داد و به همین خاطر با مشکلات و پیچیدگی های خاص سیاسی و ملاحظات سیاسی روبرو شد

سرمایه اجتماعی از نظر فوکویاما

او سرمایه اجتماعی را در سطح کشورها و در ارتباط با رشد و توسعه اقتصادی آنها مورد بررسی قرار داده است. از دیدگاه سرمایه اجتماعی شبکه به عنوان نوعی سازمان رسمی به تعریف درنیامده بلکه به صورت یک ارتباط اخلاقی مبتنی بر اعتماد تعریف می شود.

او معتقد است میزان بالای اعتماد در یک جامعه موجب پیدایش اقتصادی کارا تر می شود چرا که باعث حذف یا کاهش هزینه های مربوط به چانه زنی و مراقبت بر اجرای مفاد قراردادهای اقتصادی می گردد. او همچنین کارکرد دیگر سرمایه اجتماعی در سطح کلان را تقویت دموکراسی پایدار از طریق تقویت جامعه مدنی می داند فوکویاما در زمره کسانی نظیر کلمن و پاتنام قرار می گیرد که سرمایه اجتماعی را نوعی کالای عمومی یا به تعبیر نان لین دارایی جمعی قلمداد می کنند. (فوکویاما، ۱۳۷۹)

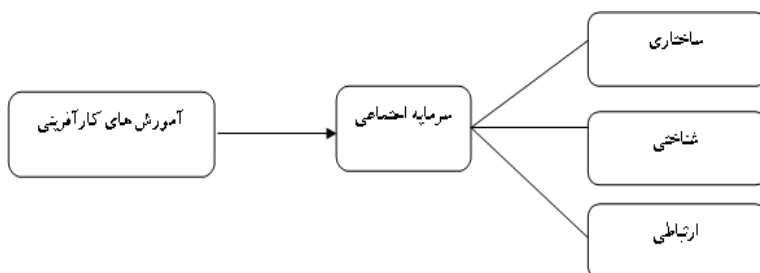
تعریف کارآفرینی

کارآفرینی را بصورت عام می توان اینگونه تعریف نمود که؛ کارآفرینی عبارت است از ایجاد کسب و کار جدید که با خطرپذیری و عدم قطعیت همراه است. مبانی نظری کارآفرینی بیانگر این است که اولین وظیفه کارآفرین جستجوی بازارهای جدید و سودآور است. (مقیمی، ۱۳۸۴)

تعاریف گوناگون نظریه پردازان

اند که کارآفرینی فرآیندی است که با نگاه فرصت گرایانه کارآفرین آغاز می شود اکولز و نیک (۱۹۹۸) بیان کرده نتیجه آن عرضه خدمات و محصولات جدید و ایجاد اشتغال و رفاه در سطح جامعه است. بایگریو چنین اظهار داشته است که کارآفرین فردی است که از خود ابتکار، خلاقیت، نوآوری و انعطاف نشان داده و مایل است که به شکل ذهنی بیاندیشد و تغییرات را به عنوان یک فرصت در نظر گیرد . رابرت هیستریج (۱۳۸۵)، فرآیند کارآفرینی را خلق چیزی نو می داند که توام با صرف وقت و تلاش بسیار و پذیرش خطرات مال، روحی و اجتماعی برای بدست آوردن منابع مالی، رضایت شخصی و استقلال است، که نتیجه این فرآیند از فعالیت های منظمی حاصل می شود که خلاقیت و نوآوری را به نیازمندیهای و فرصت بازار پیوند می دهد. در تعاریف مربوط به کارآفرینی جنبه های مشترکی در همه تعاریف وجود دارد که عبارتند از: ریسک پذیری، خلاقیت، نوآوری استقلال و پشتکار (احمدپور، مقیمی، ۱۳۸۵)

مدل تحلیلی تحقیق

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در پژوهش حاضر از روش میدانی و کتابخانه ای برای تهیه پیشینه مبانی نظری و پرسشنامه سرمایه اجتماعی جامع براساس مدل ناهاپیت و گوشال پرسشنامه کارآفرینی استفاده شده است و جامعه آماری در این تحقیق زنان ۱۲۰ نمونه تصادفی ساده از ۱۲۵۷ پرونده بازتوان زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز در سال ۱۳۹۵ می باشد.

اطلاعات به دست آمده در این تحقیق، بعد از انجام کارهای اداری و قانونی مربوط به انجام تحقیق با مراجعه حضوری بعد از بیان کلیات طرح توسط آنها پاسخ داده شده است. پس از تکمیل پرسشنامه ها و گردآوری داده ها و انجام مراحل استخراج، کد گذاری و ورود اطلاعات به کامپیوتر با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. برای تجزیه و تحلیل داده ها در سطح توصیفی یا تک متغیره با ترسیم جداول یک بعدی توزیع فراوانی و نمودار به تحلیل و توصیف ویژگی های جامعه و پاسخ سئوالات تحقیق استفاده و برای تحلیل و فرضیات از آزمون تی زوجی استفاده شده است.

جداول آماری

سیمای پاسخگویان

سن

نتایج حاصل از توزیع سنی پاسخگویان حاکی از آن است که ۶٫۶ درصد پاسخگویان در گروه سنی کمتر از ۲۵ سال، ۳۷٫۴ درصد بین ۲۵ تا ۳۵ سال، ۴۰٫۷ درصد در رده سنی ۳۵ تا ۴۵ سال و ۱۵٫۴ درصد بالاتر از ۴۵ سال سن دارند. میانگین سن پاسخگویان حدود، ۳۶ سال و ۸ ماه می باشد. همچنین جوان ترین افراد نمونه ۱۵ ساله و مسن ترین آنها ۵۵ ساله می باشد.

جدول ۴-۱- توزیع پاسخگویان بر حسب گروه های سنی

ردیف	سن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر
۱	کمتر از ۲۵ سال	۶	۰/۶	۶/۶
۲	۲۵ تا ۳۵ سال	۳۴	۰/۳۴	۳۷/۴
۳	۳۵ تا ۴۵ سال	۳۷	۰/۳۷	۴۰/۷
۴	بالاتر از ۴۵ سال	۱۴	۰/۱۴	۱۵/۴
۵	بدون پاسخ	۹	۰/۹	-
	جمع	۱۰۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰

تعداد فرزند

در میان پاسخگویان، ۴۸،۲ درصد دارای یک فرزند، ۳۳،۷ درصد دارای ۲ فرزند، ۱۴،۵ درصد ۳ فرزند و ۲،۴ درصد از پاسخگویان ۴ فرزند دارند.

جدول ۴-۲- توزیع پاسخگویان بر حسب تعداد فرزند

ردیف	تعداد	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر
۱	۱ نفر	۴۰	۰/۴۰	۴۸/۲
۲	۲ نفر	۲۸	۰/۲۸	۳۳/۷
۳	۳ نفر	۱۴	۰/۱۲	۱۴/۵
۴	۴ نفر	۲	۰/۲	۲/۴
۵	۷ نفر	۱	۰/۱	۱/۲
۶	بدون پاسخ	۱۷	۰/۱۷	-
	جمع	۱۰۰	۱۰۰،۰	۱۰۰،۰

داشتن ویژگی های کارآفرینی قبل از آموزش کارآفرینی

یافته های بدست آمده قبل از آموزش کارآفرینی بیانگر آن است که ۳۳ درصد از پاسخگویان به میزان کم و یا خیلی کم، ۱۳،۴ درصد متوسط و ۵۳،۷ درصد پاسخگویان زیاد و خیلی زیاد دارای ویژگی های کارآفرینی بوده اند.

جدول ۴-۳- داشتن ویژگی های کارآفرینی قبل از آموزش کارآفرینی

ردیف	موارد	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر
۱	خیلی کم	۱۳	۰/۱۳	۱۵/۹
۲	کم	۱۴	۰/۱۴	۱۷/۱
۳	متوسط	۱۱	۰/۱۱	۱۳/۴
۴	زیاد	۱۵	۰/۱۵	۱۸/۳
۵	خیلی زیاد	۲۹	۰/۲۹	۳۵/۴
۶	بدون پاسخ	۱۸	۱/۱۸	-
	جمع	۱۰۰	۱۰۰،۰	۱۰۰،۰

داشتن ویژگی های کارآفرینی بعد از آموزش کارآفرینی

یافته‌های بدست آمده بعد از آموزش کارآفرینی بیانگر آن است که ۱,۷ درصد از پاسخگویان به میزان کم، ۵,۱ درصد متوسط و ۹۳,۲ درصد پاسخگویان به میزان زیاد و خیلی زیاد دارای ویژگی های کارآفرینی بوده اند.

جدول ۴-۴- داشتن ویژگی های کارآفرینی بعد از آموزش کارآفرینی

ردیف	موارد	فراوانی	درصد	درصد معتبر
۱	خیلی کم	-	-	-
۲	کم	۱	۰/۱	۱/۷
۳	متوسط	۳	۰/۳	۵/۱
۴	زیاد	۲۱	۰/۲۱	۳۵/۶
۵	خیلی زیاد	۳۴	۰/۳۴	۵۷/۶
۶	بدون پاسخ	۴۱	۰/۴۱	-
	جمع	۱۰۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰

یافته های تحلیلی

فرضیه اصلی:

به نظر می رسد بین آموزش های کارآفرینی و سرمایه اجتماعی در بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۲۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

جدول ۴-۱۳- رابطه بین آموزش های کارآفرینی و سرمایه اجتماعی

سطح معناداری	مقدار t	انحراف استاندارد	فراوانی	میانگین	شاخص
۰,۰۲۴	۲,۹۴۶	۲۴/۱۳۶۹۵	۷۳	a۱۰۲/۵۳۴۲	سرمایه اجتماعی قبل از آموزش
		۲۵/۱۶۳۹۵	۷۳	a۱۱۰/۰۳۴۲	سرمایه اجتماعی بعد از آموزش

فرضیات فرعی:

➤ بین آموزش کارآفرینی و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی (گسترش شبکه های اجتماعی، افزایش روابط اجتماعی) رابطه مثبتی وجود دارد.

با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۱۲۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ساختاری سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ساختاری سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

جدول ۴-۱۴- رابطه بین آموزش های کارآفرینی و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی

سطح معناداری	مقدار t	انحراف استاندارد	فراوانی	میانگین	شاخص
۰/۰۱۴	۲/۹۸۹	۱۰/۸۵۴۲۹	۸۶	a۴۳/۱۳۹۵	بعد ساختاری سرمایه اجتماعی قبل از آموزش
		۱۰/۸۵۴۲۹	۸۶	a۴۶/۱۳۹۵	بعد ساختاری سرمایه اجتماعی بعد از آموزش

➤ بین آموزش کار آفرینی و بعد شناختی سرمایه اجتماعی (افزایش همکاری و ارتقاء ارزشها) رابطه مثبتی وجود دارد.

از آنجایی که سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۰۰ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد شناختی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار، تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد شناختی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد شناختی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

جدول ۴-۱۵- رابطه بین آموزش های کارآفرینی و بعد شناختی سرمایه اجتماعی

سطح معناداری	مقدار t	انحراف استاندارد	میانگین فراوانی	میانگین	شاخص
۰/۰۰۰	۲/۵۶۸	۱۱/۳۱۵۵۹	۸۷	۲۴۰/۳۴۴۸	بعد شناختی سرمایه اجتماعی قبل از آموزش
		۱۱/۳۱۵۵۹	۸۷	۲۴۲/۸۴۴۸	بعد شناختی سرمایه اجتماعی بعد از آموزش

➤ بین آموزش کارآفرینی و بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی (افزایش فهم متقابل، افزایش اعتماد، افزایش تعهد) رابطه مثبتی وجود دارد.

➤ با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۳۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

➤ جدول ۴-۱۶- رابطه بین آموزش های کارآفرینی و بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی

سطح معناداری	مقدار t	انحراف استاندارد	میانگین	میانگین	شاخص
۰/۰۳۴	۲/۶۷۶	۴/۸۸۸۸۲	۸۵	۲۱۸/۷۰۵۹	بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی قبل از آموزش
		۴/۸۸۸۸۲	۸۵	۲۲۰/۷۰۵۹	بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی بعد از آموزش

نتیجه گیری

کارآفرینی فرآیند کسب سود از طریق ترکیب جدید، منحصر به فرد و ارزشمند منابع، در محیطی همراه با بهام و عدم قطعیت است. کارآفرینی به معنای آغاز یارشد یک شرکت نوپا از طریق مدیریت نوآورانه و ریسک پذیر است. طی فرآیند کارآفرینی، یک فرد کارآفرین، فعالیت اقتصادی کوچک و جدیدی را با سرمایه خود شروع می کند و بدون توجه به منابعی که در اختیار افراد است، فرصت ها بوسیله آنان تعقیب می شود.

کارآفرینی فرآیند تخریب خلاق است، محصولات و خدمات جدید تر، بازار موجود را تخریب و بازار جدیدی ایجاد می کنند. موتور توسعه اقتصادی، کارآفرینی است. برای پیگیری کسب و کارهای جدید، منابع فردی محدود است. لذا ضرورت دارد تا فرد برای تقویت خود با محیط خارجی در تعامل باشد. سرمایه اجتماعی را می توان به عنوان شبکه ای نگریست که هر کس با سایر اعضای اجتماع خارجی برقرار می کند تا به منابع کافی جهت تحقق اهداف خود نائل شود. شرکت هایی با جهت گیری کارآفرینانه نیز تمایل دارند تا به اهداف سازمانی نائل شوند اما بدون منابع کافی همه طرحهای استراتژیک محکوم به شکست است. بنابراین سرمایه اجتماعی میتواند تاثیر مثبتی بر جهت گیری کارآفرینانه داشته باشد.

بنابراین با توجه به اینکه زنان سرپرست خانوار جزء قشر فقیر جامعه محسوب می شوند ضرورت کارآفرینی برای آن ها وجود دارد. مساله اقتصادی در واقع مهمترین مساله ای است که این قشر در زندگی روزمره خود با آن روبرو هستند. قدرت و فشار این مسأله در زندگی این گروه از زنان بسیار چشمگیر است.

افرادی که دارای سرمایه اجتماعی بالاتری در جامعه هستند می توانند در تعاملات اجتماعی از انباشت ذخیره سرمایه اجتماعی برای تسهیل در روابط اجتماعی و کاهش در هزینه های مبادله کمک بگیرند. بسیاری از متغیر های شخصیتی مثبت در افراد وجود داشته باشند، ولی آنان زمانی می توانند از این متغیرها به صورت بهینه و با کمترین هزینه فرصت بهره بگیرند که دارای تعاملات اجتماعی بالا همراه با هزینه فرصت پایین باشند و این حالت تنها زمانی رخ می دهد که افراد دارای سرمایه اجتماعی بالایی باشند تا بتوانند از ویژگیهای شخصیتی نهفته در خود را بروز داده و باعث ایجاد کنش مثبت در جامعه شوند.

کارآفرینی نیز یک شاخصه درونی برای افراد است ولی تمام افرادی که دارای شخصیت کارآفرین هستند نمی توانند در مرحله عملی کارآفرینان موفق شوند. موفقیت در کارآفرینی برای این افراد تنها زمانی رخ می دهد که دارای سرمایه اجتماعی بالای بوده و بتوانند با استفاده از سرمایه اجتماعی خود در تعاملات و کنش های اجتماعی به موفقیت شایانی در امر کارآفرینی نائل شوند.

کارآفرینی به معنای فرایند کشف و بهره برداری از فرصت ها به منظور ارزش آفرینی در عرصه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بوده و اساس توسعه پایدار تلقی می شود. با توجه به نقش آموزش دوره های مختلف از جمله کارآفرینی بر سرمایه اجتماعی، این تحقیق با چنین هدفی انجام شده است. روش این تحقیق از نوع شبه آزمایشی بوده است. جامعه آماری در این تحقیق زنان ۱۲۰ نمونه از ۱۲۵۷ پرونده بازتوان زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی استان البرز سال ۱۳۹۵ میباشد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده است با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۲۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است

با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۱۲۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ساختاری سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ساختاری سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

از آنجایی که سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۰۰ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد شناختی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد شناختی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد شناختی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

با توجه به سطح معناداری بدست آمده که برابر ۰,۰۳۴ بدست آمده و کمتر از ۰,۰۵ است، بنا بر این می توان گفت که آموزش های کارآفرینی بر بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی بین زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی تاثیر معناداری داشته است. مقایسه میانگین بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در قبل و بعد از دوره آموزشی نشان می دهد که برگزاری این دوره ها بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی این افراد را افزایش داده است.

پیشنهادات

پیشنهادات کاربردی

- ۱- تلاش در جهت افزایش کیفیت محتوایی آموزش های کارآفرینی
- ۲- در نظر گرفتن دوره های مختلف آموزشی در سایر حوزه ها به منظور افزایش هرچه بیشتر توانمند سازی این زنان
- ۳- حمایت سازمانها از گروه های هدف در خصوص اعتبار و مکان
- ۴- با توجه به احتمال ضعف در اعتماد به نفس این زنان، برگزاری دوره های افزایش اعتماد به نفس نیز برای آنان ضروری است تا سایر آموزش ها موثرتر واقع شود.

پیشنهادات پژوهشی

- ۱- انجام تحقیقات کیفی به منظور کنکاش آسیب های آموزش های برگزار شده که در تحقیقات کمی ممکن است معقول واقع شود.
- ۲- انجام تحقیقات علمی دیگر که بر سایر عوامل تاثیرگذار در ارتقای سرمایه اجتماعی زنان سرپرست خانوار تاکید نماید.

منابع

فارسی

- بوردیو، (۱۳۸۰)
- پاتنام، (۱۳۷۹)
- پورتز، (۱۹۹۸)
- حبیب پور، صفری (۱۳۸۸)
- فوکویاما (۱۳۷۹)
- فوکویاما، (۱۳۸۴)
- فیلد، ۱۳۸۸،
- مقیمی (۱۳۸۴)

انگلیسی

- Bourdieu (۲۰۰۲)
- Coleman (۱۹۹۸)
- Druker (۱۹۸۵)
- Fukuyama (۱۹۹۹)
- Fukuyama (۱۹۹۵)
- Hisrich (۱۹۸۵)
- Kantor (۲۰۰۱)